

- 1139 -

812092

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

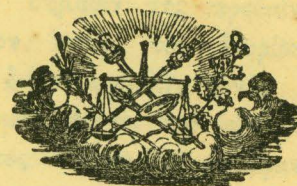
ΤΟΥ

ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΜΠΑΧΩΜΗ

ΕΙΣ ΟΣΑ ΚΑΤ' ΑΥΤΟΥ

ΕΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΝ

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

1860.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ι Α Κ Ω Β Α Τ Ε Ι Ο Σ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

101

ННДХАПН УОТУЭАУОВ

TOTTA TAY AZO ZIE

ИЗВЕЩАНИЕ

FOURTH OF APRIL 1863

ΕΙΣ ΤΑΚΥΝΘΟΝ

FOZZAUCAN O KONFATIONIT

ΠΕΤΡΟΣ, Χ. ΤΟΥΤΗΣ

0280

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1.Σ2.Φ4.0006

ΦΕΙΔΟΜΕΝΟΣ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς μου καὶ τῆς κεινω-
νικῆς μου θέσεως, εἶχα ἤδη ἀποφασίσῃ νὰ μὴ δώσω οὐδε-
μίαν ἀπάντησιν εἰς ὅσα ἐπανειλημένως κατ' ἐμοῦ ἐξεσφεν-
δόνισεν ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου, καὶ εἰς τὴν ἀπόφασίν μου
ταύτην ἐπέμενα ἀναλογιζόμενος ὅτι δὲν συνάδει εἰς
ἀκηλίδωτον χαρακτῆρα νὰ ἀνασκευάζῃ ψευδολογίας καὶ
λιβέλλους. Ἀλλ' ἡ ὕβρις διαδέχεται τὴν ὕβριν
καὶ ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς προβαίνει φυλλάδιόν τι
ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ Κυρίου Λισγαρά. Ὁ
Κύρ. οὗτος διὰ ὑπερβολῆς τινὸς κακῶς ἐννοουμέ-
νου πατριωτισμοῦ, θέττει τὴν ὑψηλὴν χρῆσιν τοῦ ἱεροῦ
τούτου ὀνόματος εἰς τὸ νὰ συκοφαντῇ δωρεὰν τοὺς
ἄλλους, χάριν φατριασμοῦ, ὅστις ἔγινεν εἰς τὰς χεῖρας
του, τὸ δόγμα καὶ ὁ πολιτικὸς κατηχησμός του, ἡ
ἀπειλὴ καὶ τὸ φόβητρον αἰουδήποτε πολίτου, ὅστις ἔνεκα
τῆς ἀνεξαρτησίας του, δὲν θέλει νὰ πείθεται εἰς τὴν
θέλησιν καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα. τοῦ Κ. Λομβάρδου. Ἐκ τῶν
ὅσων ἡ συκοφαντία ἐφεῦρε πάντοτε διὰ νὰ ἐπισκιάσῃ
τὸ καθαρὸν καὶ ἀνέφελον τοῦ πολίτου μέτωπον, καὶ
κάμῃ αὐτὸ νὰ κλίνη, ἔστω καὶ ἐφημέρως, εἰς τὸ βάρος
τῆς δυσφημίας καὶ τῆς ἐπιβουλῆς, εἶναι καὶ αἱ ἀποδι-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

δόμεναι εἰς ἐμὲ αἰτιάσεις, ἐκ μέρους τοῦ Κ. Λισγαρά, ὅστις μὲ ἀνυπόστατα ψεύδη, διατείνεται ὑποστηρίζων, ὅτι ἐγὼ τὸ Ἐθνικὸν τῆς Πατρίδος μου φρόνημα πολεμῶ, καὶ ὅτι μετὰ τοῦ Λασκαράτου συνεμάχησα, γενόμενος ὁπαδὸς καὶ ἀκόλουθος ἐκείνου. Σέβομαι τὴν λευκὴν κόμην τοῦ γέροντος Λισγαρά, καὶ ἀντὶ νὰ ἐξεγερθῶ κατὰ τοῦ Κ. τούτου, τὸν παρατηρῶ μὲ τὸ πρᾶον καὶ ἀνεξίκακον ἐκείνο ὄμμα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶδεν οὗτος ἐζωγραφισμένους ἄλλοτε τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ παλμοὺς τῆς καρδίας μου. Ἡ ἀδυναμία του χρήζει συμπαθείας καὶ οἴκτου, ἡ δὲ λιβελλογραφία του τῆς ἐσχάτης περιφρονησεως καὶ ἀποστροφῆς. Χάριν ὅθεν τῆς ἀληθείας καὶ οὐχὶ πρὸς δικαιολόγησίν μου, ἀναγκάζομαι νὰ ἀνασκευάσω τὰ κατ' ἐμοῦ δημοσιευθέντα εἰς τὴν Ἐφημερίδα ἢ φωνὴ τοῦ Ἰονίου καὶ Ῥήγας.

Καταχρωμένη αὕτη τῆς ἀληθοῦς ἀποστολῆς της, μακρὰν τοῦ νὰ φωτίξῃ τὸν λαόν, μολύνει τὸν τύπον μὲ λοιδωρίας καὶ ὕβρεις, αἱ ὁποῖαι ἐρεθίζουν τὰ πάθη καὶ διακωλύουσιν τὰς ἐκδικήσεις. Προτιμητέα ἦτον ἡ σιωπὴ εἰς τοιαύτας μισητὰς λιβελλογραφίας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἐκτραχηλισμὸς τῆς ὕβρεως καὶ τοῦ πάθους, καταπνίγει πᾶσαν κοσμίαν καὶ ἀξιοπρεπὴ συζήτησιν. Ἵνα δὲ μὴ παρεξηγηθῇ ἡ ἀδιαφορία μου καὶ νομισθῇ παρὰ τῶν Κυρ. Συντακτῶν ὡς δειλία, καὶ προκαλούμενος πρὸ πάντων, παρ' αὐτῶν εἰς τὸν ἀρ. 20. τῆς ἐφημερίδος των ἵνα ἀπολογηθῶ, ἐνέδωσα ἤδη ὅπως μετὰ θάρρους ἀπάντησω.

Παρακαλῶ τὸ κοινὸν νὰ μὲ ἀνεχθῇ μὲ ἐκείνην τὴν ὑπομονήν, ἣτις ἀπαιτεῖται εἰς τὴν περίστασιν, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐνῷ πρόκειται νὰ δικάσῃ ἀνθρώπους, περι-

βεβλημένους παρὰ τοῦ λαοῦ μὲ δημόσιον χαρακτῆρα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαιωμάτων του—ὅπως ἡ εὐθύνη μὴ πέσῃ ἐπὶ τῶν ἀδιαφορούντων καὶ τῶν μεροληπτικῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔνεκα ἀτομικῶν συμπαθειῶν καὶ συμφερόντων θυσιάζουσι τὰ πάτρια εἰς τὰ ἰδιαίτερα. Προσέξατε πρὸς Θεοῦ, ἀνεξάρτητοι πολῖται, καθότι ἐνῷ τοὺς ἀθώους παρηγορεῖ ἡ καθαρὰ συνείδησις ὅτι ἐξεπλήρωσαν μετὰ πατριωτικοῦ ζήλου τὸ πρὸς τοὺς ἐντολεῖς καθήκοντους, καὶ οὐδέποτε τοὺς συνοδεύει ἡ μεταμέλεια—ἐξ ἐναντίας ἡ ἀδίκος πολιτικὴ καταδίκη συνεπιφέρει τὴν ἀδιαφορίαν εἰς τοὺς εὖ φρονούντας, καὶ ἡ Πατρίς τότε γίνεται ἔρμαιον ὀλίγων τινῶν ἰδιοτελῶν ἢ σπουδαρχούντων κερδοσκόπων, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ὑψωθῶσιν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ὑπολήψεως τῶν ἄλλων. Δὲν ἀπαιτῶ χάριν παρὰ τοῦ κοινοῦ, ἀπαιτῶ δικαιοσύνην εἰς τὰς κρίσεις του, ὡς πρὸς τὰς ἀδίκους προσβολὰς, τὰς ἐπιβούλους συκοφαντίας, αἱ ὁποῖαι ἐνῷ προσβάλλουσι σήμερον ἐμὲ, ἀπειλοῦσιν αὔριον ὁποιοδήποτε πολίτην. Οἱ Κ. Συντάκται μεταχειριζόμενοι τὴν δημοσιογραφίαν ὡς πατρικὴν κληρονομίαν των, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον αὐτῶν ἐξουσίαν τοῦ νὰ ἐξυλακτοῦν καὶ ὑβρίζουν, ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν ἀθώωσιν καὶ δικαίωσιν τοῦ προσβαλλομένου νὰ παραδέχωνται ἐν τῇ ἐφημερίδι των—ἐπεθύμουν βεβαίως ὡς φιλοπρόοδοι καὶ ἐθνικοὶ, οἱ Κύριοι αὐτοὶ, νὰ μὴν ὑπῆρχε καὶ πιεστήριον ἐπὶ τοῦ Κόσμου, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ καταφεύγῃ ὁ καταδικωμένος πολίτης. Ἀποποιηθέντες νὰ παραδεχθῶσι κατὰ νόμον τοῦλάχιστον, τὰς ἀντιρρήσεις καὶ σκέψεις μου, εἰς ὅσα αὐτοὶ ἐναντίον μου καθ' ἡμέραν χαλκεύουσι, κἀμνοῦσι σινάμα θορόβους, ἐκν εἰς τὸν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Παρατηρητὴν κατέφυγα ἐνίοτε καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ὑπερασπισθῶ, συγχίζοντες τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπερασπίσεως ἐκάστου, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης. Διότι κατ' αὐτοὺς προσβολὴ εἶναι, κάθε φωνὴ ὑψουμένη ἐκ μέρους τοῦ πολίτου, θέλοντος νὰ ἀποτενῇ τὰς ἀδίκους αἰτιάσεις τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου, ἥτις ἐπιβάλλει διὰ τῆς ἀρνητικῆς αὐτῆς διαγωγῆς της, ἢ τὴν ἀπόλυτον σιωπὴν του, ἢ τὴν ἐνοχοποίησίν του, ἐὰν ἐξ ἀνάγκης καταφύγῃ οὗτος, εἰς ἄλλα ὄργανα δημοσιότητος πρὸς ἀπλήν, μόνην ὑπεράσπισίν του. Ἐπὶ ματαίῳ λοιπὸν οἱ Κ. Συντάχται φωνασκοῦσι, περιμένοντες ἀπὸ τὸν Παρατηρητὴν νὰ τοῖς δώσῃ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι τὸ ἄρθρον αὐτῶν «πρότασις δραπέτευσις καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Μπαχώμη» εἶναι αἰσχροὶ καὶ ἐπιβουλος συκοφαντία, ὡς νὰ μὴν ἤμην ἐγὼ ὁ γράφων εἰς τὸν Παρατηρητὴν, καὶ οὐχὶ ὁ Παρατηρητής, ὁ ἐμπνεόμενος καὶ ἀπὸ ἄλλας πηγὰς καὶ γράφων ὑπὲρ ἐμοῦ. Δὲν ὑπάρχει Κύριοι, ἠθικὸς δεσμός μεταξὺ ἀνεξαρτήτου πολίτου καὶ ἑτεροδόξου ἐφημερίδος εἰς τὰς ῥιζοσπαστικὰς ἀρχάς μου. Ἐπὶ ματαίῳ πασχίζετε νὰ τυφλώσετε τὸν λαόν, προσπαθοῦντες νὰ καταδείξητε ὅτι ὁ καταφεύγων πρὸς ὑπεράσπισίν του εἰς μίαν ἐφημερίδα, εἶναι καὶ ὁ πρόμαχος αὐτῆς, καὶ ὑπεύθυνος εἰς ὅσα αὐτὴ δημοσιεύει.

Ἄν ὁ Παρατηρητής ἀνέμιξε δύο ὀνόματα ῥιζοσπαστῶν μετὰ τοῦ Κυρίου Λασκαράτου, ἢ μπορεῖ περιποιητικῶς φερομένη ἡ ἐφημερίς αὐτῆ, νὰ προσφέρῃ τὰς συμπαθείας της εἰς τὸν Κύριον αὐτόν. Δὲν συγχωρεῖται ὅμως ποτὲ εἰς κανένα Δημοσιογράφον, οἷουδ' ἂν ᾖ, χρώ-

ματος ἢ οἰασομένης σημαίας, νὰ συνδέῃ χάριν ὑπερασπίσεως, ἄνδρα, τὴν ἐθνικὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀντιπροσώπου περιβεβλημένον, μὲ τὸν συγγραφέα τοῦ Λύχνου, τὸν ὁποῖον ποτὲ ἀνὰ χεῖράς μου δὲν ἔλαβα διὰ νὰ σκοτίσω τὴν διανοίαν μου, ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς μου πεποιθήσεις, αἱ ὁποῖαι συνάμα εἶναι καὶ αἱ πεποιθήσεις τοῦ ἔθνους μου, στηριζομένου εἰς τὴν μεγάλην Λυχνίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἡμῶν Πίστεως.

Τί δὲ νὰ εἶπω εἰς τοὺς κυρίους συντάκτας τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου καὶ ῥήγα οἵτινες εἰς τὸν ἀρ. 25 ἐκέλευσαν τὴν βαθεῖαν λύπην των βλέποντες τοὺς Κ.Κ. Μπαχώμην καὶ Δομενεγγίνην, ἐφελκύσαντας τὰς συμπαθείας τοῦ ἐν ὧν μαίνομένου κατὰ τοῦ ῥιζοσπαστισμοῦ καὶ τῶν ῥιζοσπαστῶν Παρατηρητοῦ ἀνὰ τίθενται παρὰ τοῦ μισθάρνου τούτου «ὄργανου ὑπὸ τὴν αὐτὴν μεθ' ἐνὸς Λασκαράτου γραμμὴν ὑπερασπίσεως καὶ ἐπαίνου;

Ἄν εὐκαιρῆς ἡ ἐξομολόγησις τῆς βαθείας λύπης των, ἐρωτῶμεν αὐτούς· διατί τοσαύτη συγκίνησις καὶ βαθεῖα λύπη ὑπὲρ τοῦ παρ' αὐτῶν καταδιωκομένου Μπαχώμη; Ἄρα μὴ τυχὸν θρησκευτικῶς ἀπεπλανήθην; Ἄλλ' ἐδῶ οἱ ἐξυβρισταί μου αὐτοχειροτονοῦνται. Ποντίφικες καὶ Πάπαι διὰ νὰ μὲ κρίνωσι ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς μου πεποιθήσεις· ἐγὼ ὅμως οὐδέποτε ὑπὲρ ὅπαδος ἢ θιασώτης τοῦ Κ. Λασκαράτου ἂν ἀφ' ἑτέρου ἢ βαθεῖα λύπη των ἀποβλέπει τὸν πολιτικόν μου χαρακτήρα, τότε ἢ πρὸς ἐμὲ συμπάθειά των, δεικνύει ὅτι ἀναγνωρίζουσιν εἰς ἐμὲ, τὸν ἀκέραιον

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

τίσθη ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς Πίστεως.
 Σεμνυνόμενος ὅτι ἀντιπροσωπεύω τὰ ἐθνικὰ συμ-
 φέροντα τοῦ λαοῦ τούτου, συζῶ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
 στέρσου θρησκευτικοῦ ἐκείνου ἐδάφους, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν
 δύνανται νὰ μᾶς ἀποπλανήσωσιν οὔτε βιβλικαὶ Ἑται-
 ρίαι, οὔτε τὰ δόλια τεχνάσματα πολυμόρφου γλώσσης
 Προπαγάνδων, τὰ μελίζοντα τὰ πικρὰ χεῖλη τῶν ἀνα-
 δεχθέντων τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς θείας ἡμῶν Θρησκείας.
 Τὰ σατανικὰ αὐτῶν ἔργα, εἶναι ἄνοστα ἀποκυήματα
 προγενεστέρων ἄλλων, τὰ ὅποια ἐναυάγησαν εἰς τὴν
 γένεσίν των. Τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα εἶναι ἐναποτα-
 μευμένα εἰς τὴν Ἑθνικὴν συνείδησιν, οὔτε δύναται ἀ-
 σκέπτως τις νὰ τὰ ἐγγίσῃ, χωρὶς ἀπ' εὐθείας καὶ ἐμ-
 μέσως νὰ συνταράξῃ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Αὕτη
 διὰ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως τῆς αἰσθάνεται τὴν ἑ-
 θνικὴν τῆς ἐνότητα—ἐβάδισε πάντοτε μεταξὺ δύο ἀγία-
 στηρίων, ἐκείνου τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος—
 εἶναι φιλοπρόδος καὶ φιλελεύθερος, καθότι εἶναι θρη-
 σκευτικὴ—δὲν ἀπέκαμιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν δακρύων τῆς
 δουλείας τῆς, ζητοῦσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ ἐπιδιώκονσα
 τὴν ἀνάπλασίν τῆς, ὅχι διὰ τῆς ἀσεβείας, ἢ ὁποία χαυ-
 νώνει τὴν καρδίαν, φέρουσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀρ-
 νησιν τοῦ πατριωτισμοῦ, διὰ τῆς ἀρνήσεως τῶν αἰσθη-
 μάτων τὰ ὅποια ἐμπνέει ἡ Θρησκεία—ἀλλὰ θερμαί-
 νουσα τὸ ἡθικὸν θάρρος τῆς διὰ τῆς λατρείας τῆς πρὸς
 τὴν Ὁρθόδοξον αὐτῆς Πίστιν, ἥτις ἔχει βαθμίδας τῆς
 δεκαοκτῶ Αἰώνων ὑπαρξίν, καὶ ἐπὶ ἐκάστης αὐτῆς ἴστα-
 ται, ὁ Λόγος, ἡ Πρόδος, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Ἐλευθερία.
 Ἄλλ' οἱ Κ. Συντάκται Λομβάρδος καὶ Βερύκιος θέλον-

τες νὰ ἀπαλλαχθῶσιν ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους,
 των, καὶ δι' ἐνὸς κτυπήματος πολλὰ νὰ ἐπιφέρωσι τραύμα-
 τα, δὲν ἐδίδασαν νὰ περιπλέξωσι μετὰ τοῦ Λασκαράτου
 τὸ ὄνομα τοῦ Μπαχώμη, τὸν ὁποῖον χάριν ἴσως μετριοπα-
 θείας δὲν ἀπεκάλεσαν εἰσέτι Εἰδωλολάτριν, Ἀρειανὸν καὶ
 Μουφτὴν, μὴ θέλοντες μὲ λίαν ὑπερβολικὰς αἰτιάσεις
 νὰ ἐπιβαρύνωσι τὸ ἐπιθετολόγιον τῆς ὕβρεως. Εἰς
 ταύτην, οἱ Κύρ. Συντάκται, καθὼ προοδευτικοὶ ἄνδρες,
 κατῴρθωσαν νὰ δώσωσι πολιτικὴν μορφήν καὶ θρησκευ-
 τικὸν χαρακτῆρα, διὰ νὰ καταστήσωσιν ἀπηνεστέρην
 τὴν κατ' ἐμοῦ καταδίωξιν, διὰ τὸ καλὸν τάχα τοῦ τά-
 που καὶ πρὸς ὀριάμβον τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν των,
 κηρύττοντες ὅτι ἐγὼ διὰ νὰ πολεμήσω τὸν Κ. Λομ-
 βάρδον, συνεμάχησα μετὰ τοῦ Κ. Λασκαράτου καὶ εἴ-
 μαι ὁπαδὸς καὶ θιασώτης οὗτοῦ.

Ἀφοῦ δὲν ἐχορέσθησαν εἰς τὰς κατ' ἐμοῦ ὕβρεις,
 συνδουλίζουν τὰ θρησκευτικὰ πάθη, ἀντιτάττοντες εἰς τὰ
 κηρύγματα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγά-
 πης, τὰς ὑπονοίας, τὰς διαβολὰς, τὰς συκοφαντίας καὶ
 τὰς μυσαρὰς σκευωρίας τῶν ἀναρχικῶν ἐκείνων ἐποχῶν,
 εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀοπλος ἀθώότης κατεπνίγετο ἐνώπιον
 τοῦ θριάμβου τῆς ἐστεφανωμένης ἀγυρτείας. Αὐτακα-
 λούμενοι σεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς προόδου, ἀνήκετε πραγ-
 ματικῶς διὰ τῶν πράξεών σας, εἰς τὰς ἐποχὰς ἐκεῖ-
 νας τοῦ σκότους, κατὰ τὰς ὁποίας ἐκόπτοντο αἱ χεῖρες
 τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ, ἐπὶ προφάσει ὅτι ἤγγισαν διὰ τῆς
 ἀφῆς αἰρετικῶν τινά· αἱ δὲ αἱματωμέναι ἀλύσεις τῶν
 ἀθῶων θυμάτων ἐσεῖοντο εἰς τὰς χεῖρας ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι
 ψάλλοντες ἱεροὺς ὕμνους μετεσχημάτιζον τὴν πίστιν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

εἰς ὄργανον ἀτομικῶν, παθῶν, σύροντες τοὺς ἐχθροὺς τῶν εἰς τὸν πέλεκυν τῶν φλάρων τῆς Ἱεροκρίσεως, ἐπὶ προφάσει ἀπιστίας καὶ ἀσεβείας, ἐπιχαίροντες εἰς τὴν κραιπάλῃν τοῦ αἵματος, τὴν ὁποίαν προσέφερον ὡς ἀγνὴν θυσίαν, πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἡθικῆς προόδου. Ἄν ἐφ' αὐτὰ στήτε νὰ ἐπαναφέρητε εἰς τὰς ἡμέρας μας, τὰ ἀτοπήματα καὶ τὰς ἀποπλανήσεις τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὑποκινῶντες καὶ ἐρεθίζοντες ἐναντίον μου διὰ πάσης σκευωρίας τὸν αἰσθαντικὸν λαὸν τῆς Ζακύνθου, ὅτι ἐγὼ συνεμάχησα μετὰ τοῦ Λασκαράτου, σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ματαιοπονεῖτε. Τὰ ξενικά αὐτὰ λείψανα βαρβάρων ἐποχῶν δὲν ἐπιτυγχάνουσιν εἰς Ἑλληνικὴν γῆν. Εἶναι ἀλλότρια καὶ ξένα εἰς τὰ ἥπια καὶ χρηστὰ ἦθη τῆς κοινωνίας τῆς—εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων τῆς—εἰς τὸ βαθύ της αἰσθημα πρὸς τὴν δικαιοσύνην, χάριν τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀνατολικῆς Πίστεώς μας, ἡ ὁποία κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ νέου αὐτῆς Διδασκάλου Οἰκονόμου »διαβαίνει τὸν χεῖμα ῥρόν τῶν αἰώνων, ἀπέχουσα ἐπίσης »καὶ τῶν καταχρήσεων, καὶ τῆς ἐξουσίας, »καὶ τῶν παρεκτροπῶν τῆς θρησκευτικῆς ἀναρχίας.» Τί νὰ ἀντιτάξω λοιπὸν εἰς τὰ ἐπινοήματα αὐτὰ τῆς κακίας; Τὸ ἄτομον τὸ ὁποῖον εἰς τὰς πολιτικάς του διενέξεις, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐλευθερίας, θέτει ὡς κανόνα τὴν ἀδικίαν—ἀντικαθιστὰ τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὰ πάθη εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὸ τοιοῦτον, εἶναι ἐχθρὸς πάσης κοινωνίας, ἡ ὁποία διὰ τῆς δικαιοσύνης ἐκτείνεται, ἀνυψοῦται καὶ ἀνευρίσκει τὴν ἀλήθειαν, καὶ

δι' αὐτῆς ἐκτελεῖ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα τοῦ Πατριωτισμοῦ συμφέροντα.

Τίς ποτὲ ἤθελε μᾶς εἰπῆ ὅτι εἰς τὸ ἅγιον ἔδαφος τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν ἀναπλάσεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ῥίζοσπαστισμὸς ὡς μικρὰ καὶ οὗτος ἀκτινοβολή τοῦ Ἑλληνισμοῦ, προβαίνει νὰ κοσμήσῃ με τὰς ἀρετὰς ἐκείνου, τὸν ἀρτιγενῆ πολιτικὸν βίον μας, δίδων εἰς τὸ ἀπλοῦν τῆς Ἐθνικότητος αἰσθημα, τὸ ὕψος θρησκευτικῆς πεποιθήσεως, ἐχούσης δόγματι τὴν ἀρετὴν, μέσα της τὰ ἡθικά μέσα, τὰ πηγάζοντα ἐκ τῆς γλυκύτητος τοῦ ἡθικοῦ δεσμοῦ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία καὶ μόνη συναισθάνεται καὶ ἐννοεῖ τὴν ὑψηλὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας— Τίς ἤθελε μᾶς εἰπῆ ὅτι εἰς τὸ ἔδαφος τοῦτο, ἐπέπρωτο νὰ μεταφέρετε τὴν δεσποτείαν τοῦ ἐγωϊσμοῦ σας, μετρῶντες τὴν φιλογένειαν καὶ πατριωτισμὸν τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ, κατὰ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς ὑμᾶς, διεκδικούμενοι τὰ ἀτομικά σας πάθη, ἐν ὀνόματι τοῦ πατριωτισμοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ ἀπέραντος Ναὸς μόνον ὑμᾶς καὶ τοὺς ἀφωσιωμένους σας νὰ περικλείῃ;

Πρὸς σὰς δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀπολογηθῶ περὶ τῶν θρησκευτικῶν μου πεποιθήσεων. Δὲν εἶμαι ἀρτιγενὴς εἰς τὴν κοινωνίαν μου. Ἐγγήρασα καὶ συνεβίωσα μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου λοῦ, ὅστις ἐπειδὴ εἶναι ἀγνὸς ἀπέναντι τῆς ἀρετῆς, εἶναι καὶ ἀμνησίκακος—καὶ δίκαιος—καὶ ἀνεξάρτητος· διὸ καὶ πρὸς τοῦτον μόνον ἀποτείνομαι.

Καθὰ δὲ ἀφορᾷ τὸ πολιτικὸν μέρος τῆς προσαπτομένης κατ' ἐμοῦ κατηγορίας, ὑπὸ τῶν Κυρ. Συντακτῶν τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου καὶ Ῥήγα Λομβάρδου καὶ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Βερυκίου, προβαίνω ἤδη εἰς τὴν ἀνασκευὴν τῶν ὧσων ἐδημοσίευσαν ὑπ' ἀρ. 15. ἐν τῷ ἄρθρῳ «ἡ πρότασις, δραπέτευσίς καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Μπαχώμη».

Ἦδυνεν ὁρὸς καὶ ἔτεκε μὖν. «Ἐκοιλοπόννα, μετὰ ἀγωνίας καὶ πόνου, ἡ εὐφυΐα τοῦ Κ. Λομβάρδου καὶ ἐγέννησε τὴν δραπέτευσιν τοῦ Μπαχώμη. Καὶ ἐνῷ ὀκτὼ ἀντιπρόσωποι Ζακύνθιοι, ἐξ Κεφαλλήνης, δύο Ἰθακήσιοι, εἰς Λευκάδιος καὶ δύο Κερκυραῖοι δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις—μόνος ὁ Μπαχώμης ἐσφαλὼν εἰς τὸ ὁμοῦσιόν Λομβάρδου καὶ Βερυκίου. Οἱ Κύριοι οὗτοι, διὰ χαριτολογίας οἰκείας εἰς τοιοῦτους ἀνδρας, ἀπεκάλεσαν ὁμοίον των ἀνθρώπων εἰς αἰσθήματα καὶ φρονήματα ὡς ἂν τι πρόσωπος 13. Κύριε ἐλέησον! Τοὺς δεκαεννέα νὰ τοὺς κάμουν δεκατρεῖς!!! Μεγάλῃ ἱκανότης! Θαῦμα μέγα! Ζήτω ὁ θαυματουργὸς Λομβάρδος καὶ ἡ βεβήλωσις τῆς Δημοσιογραφίας!!!!...

Ἡ δραπέτευσίς τοῦ Κ. Μπαχώμη ἐγίνε τόσον δρομαίως, λέγει ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου, ὥστε ἄφησε τὸ ἐπανωφόριόν του εἰς τὴν αἴθουσαν. Πότε συνέβη τοῦτο; περὶ τὰς ὥρας 5 I[2 ἢ τὰς 6. μ. μ. τῆς 13|25 φεβρουρίου 1860. Ὁ κύριος Μπαχώμης, λέγει, συνεπλήρωνε τὸν ἀριθμὸν 22, ἀρα ἡ εὐθύνη εἰς τὸν δραπέτευσαντα κύριον Μπαχώμη. Πόθεν ἐξάγει τοῦτο ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου; Ἴσως ἀπὸ τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ καὶ ὀνοματοκλησίαν; ἀλλ' ἡ Νέα Ἐποχὴ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 92 φύλλον της, εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν πρακτικῶν ἐκείνης τῆς ἡμέρας λέγει, ὅτι ἀφοῦ ὁ κύριος Δάνδολος διαμαρτυρηθεὶς ἐξῆλθε τοῦ βουλευτηρίου, διάφοροι βουλευταὶ ἐξῆλθον, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν φανερώνει καθότι ἡ

Γραμματεία δὲν τὰ ἐσημείωσε. Καὶ ἂν τοῦτο λέγει ἡ Νέα Ἐποχὴ, τῆς ὁποίας συντάκτης εἶναι ὁ κύριος Θεόδωρος Κλαδάς, ὁ ὑπογραμματεὺς τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ τὸ παραδεχθῶμεν καὶ ὡς ἐπίσημον; ἀλλ' ἴσως εἴπῃ ὁ Κύριος Λομβάρδος ἢ ἄλλος τις ἡ ὀνοματοκλησία ἐγίνεν; ἀλλ' ἂν αὕτη ἐγίνεν ἤθελε σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπόντων. Καὶ ὁ κύριος Κλαδάς, καίτοι φίλος τοῦ Κ. Λομβάρδου, λέγει ὅτι δὲν ἐσημείωσε τὰ ὀνόματα, καὶ ἀκολουθῶς ὅτι ὀνοματοκλησία δὲν ἐγίνε. Πῶς λοιπὸν ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου διατείνεται ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ὅπου ἐγὼ ἐξῆλθον ἦσαν 22 βουλευταὶ εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ὅτι ἡ ἀπουσία μου παρέλκε τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς ἐκείνης τῆς ἡμέρας; πόθεν ἐξάγει τοῦτο; ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀπομεινάντων; Δὲν δύναται νὰ ἔχη κανένα κύρος ἐπειδὴ προέρχεται ἀπὸ ἐνδιαφερόμενα ἄτομα; ἀπὸ ἐκείνην τῶν ἀπόντων; ἀλλ' αὐτοὶ ἀφοῦ δὲν ἦσαν εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν των ἀγνοοῦσι τὸ τί ἔτρεξεν. Καὶ μόνον ὅπου ἐγὼ παραδέχομαι ὅτι καὶ μεταξὺ τῶν ἀπομεινάντων, καὶ μεταξὺ τῶν ἀναχωρησάντων εὐρίσκονται πολλότατοι οἱ ὅποιοι περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν ὑπόληψίν των καὶ τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα των, δὲν θέλουσιν ἀποποιηθῇ νὰ φανερῶσιν τὴν ἀλήθειαν ἵνα εὐρωμὲν ὁμῶς αὐτὴν καὶ ὁ καθείς πεισθῇ ἐνδομύχως, πρέπει νὰ προστρέξωμεν ὅχι εἰς ὅτι λέγει ἕκαστος, διότι δύναται νὰ παραμορφώσῃ τὰ γεγονότα κατὰ τὴν ἀρεσκείαν του, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν που ὅποιον προτίθεται, ἀλλὰ εἰς τὰ πράγματα καὶ εἰς τὴν πιθανότητα. Εἰ φανερώνουσι τὰ πράγματα; ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἐξέλκει

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

φεν. Ποῖος ὁ ὕστερος ἐξῆλθε, ἀγνοεῖται—τούλάχιστον ἀπὸ ἐμὲ ὅστις δι' ὀλίγην στιγμήν ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης τῶν συζητήσεων πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τοῦ ἀναχωροῦντος Κυρ. Μεταξᾶ. Ἀλλ' ὁ Κύρ. Λομβάρδος εἰς τὴν ἐφημερίδα του λέγει. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κυρ. Μπαχώμη, ὁ ἀριθμὸς ἐξέλειψεν, προκύπτει αὐτὸ ἀπὸ τὴν ὀνοματοκλησίαν· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Κύρ. Κλαδάς, εἰς τὴν Νέαν Ἐποχὴν λέγει ὅτι δὲν ἐσημείωσε τὰ ὀνόματα, ἔπεται ὅτι δὲν ἐγίνε ὀνοματοκλησία, καὶ ἀκολούθως μὲ ὅλον τὸ σέβας ὅπου ἔχω εἰς τὴν τιμότητα τῶν Κυρ. Συντακτῶν τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω, οὔτε ἐγὼ, οὔτε κανεῖς, ὅτι αὐτοὶ λέγουν τὴν ἀλήθειαν, πολὺ περισσότερον ἐνῶ ἐνδιαφέρονται εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα καὶ καθὼ Βουλευταί, καὶ καθὼ καταφερόμενοι προσωπικῶς κατ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἔστω ἐγὼ παραδέχομαι διὰ μίαν στιγμήν ὅτι ὀνοματοκλησία ἐγίνε καὶ ὅτι ἐνεκα ἐμοῦ ἐξέλειψεν ὁ ἀριθμὸς. Τὴν στιγμήν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐξερχόμην τῆς αἰθούσης τῶν συζητήσεων καὶ εἰσερχόμην εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ψηφοφθριῶν ὁ Κύρ. Λομβάρδος συνδιελέγετο μετὰ τοῦ Κυρ. Μεταξᾶ καὶ μετ' ὀλίγον ἀποχαιρετήσας αὐτὸν εἰσῆρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συζητήσεων. Πότε λοιπὸν δύναται νὰ στοχασθῇ τις ὅτι ἐγίνεν ἡ ὀνοματοκλησία; ἐὰν εὐθὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, ἐπανερχόμενος ὁ Κύρ. Λομβάρδος, ἔπρεπε νὰ συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς, ἄλλως πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς δὲν ἦτον καὶ πρὶν ὅτε ὁ Κύριος Λομβάρδος ἔμενε συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Κυρίου Μεταξᾶ, καὶ ἀκολούθως, ὅτι ἡ ἀπουσία του ἦτον ἡ αἰ-

τία τῆς παραλύσεως τῆς Βουλῆς. Αὐτὸ εἶναι τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Κύρ. Λομβάρδος, μετὰ εἰς τὰ ἄλλα προτερήματά του, ἔχει καὶ ἐκεῖνο νὰ ἦναι ὁ πανταχοῦ παρὼν, νὰ ἦναι μέσα καὶ ἔξω.

Ὅτι δὲ πρὸς ἀπλοῦν ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Κυρίου Μεταξᾶ, ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης, ἐκτὸς τῆς μαρτυρίας τοῦ ἰδίου Κυρ. Μεταξᾶ, καὶ τοῦ Κυρ. Δημητρίου Μακρῆ, ὅστις μὲ ἐπροσκάλεσε ἐπίτηδες, τρανωτέραν ἀπόδειξιν δὲν δύναμαι νὰ προσφέρω, παρ' ὅτι ἐγὼ ἐγκατάλειψα καὶ τὸ ἐπανωφόριόν μου, ὡς ἡ φωνὴ ἀληθῶς λέγει, καὶ τὸν πῖλόν μου, τὸν ὅποιον βεβαίως δὲν ἡδύνατο νὰ ἴδῃ, διότι ἦτον εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ τοίχους, καὶ διότι δὲν ἡδύνατο νὰ τὸ γνωρίσῃ ὅτι ἦτον τὸ ἰδικόν μου, ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ αἱ σχέσεις μας διερρήχθησαν. Καὶ πῶς δύναται νὰ ἀναιρέσῃ ὁ Κύρ. Λομβάρδος ἢ κανεῖς ἄλλος, ὅτι τὴν κυριακὴν ἡμῃν εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν ὀνοματοκλησίαν τῆς δευτέρας ἡμῃν ὡσαύτως εἰς τὴν Βουλὴν; ὅποιος θέλει νὰ λάβῃ θετικὰς πληροφορίας περὶ τούτου, ἄς ἔλθῃ νὰ ἴδῃ εἰς τὰς ἐπισήμους σημειώσεις τοῦ Γραμματέως τῆς Βουλῆς, τὰς ὁποίας ἔχω ἀνὰ χεῖρας, τὸ ὄνομά μου σημειωμένον μετὰ τῶν παρόντων. Θέλει δὲ πεισθεῖν ἐκ τούτου ὅτι ἀφοῦ τὴν κυριακὴν καὶ τὴν δευτέραν ἡμῃν εἰς τὴν Βουλὴν, δὲν εἶναι πιστευτὸν ὅτι ἐγὼ ἐδραπέτευσα τὸ σάββατον ἀφοῦ λοιπὸν οὔτε πρόθεσις δραπέτευσως ἦτον εἰς ἐμὲ, οὔτε δραπέτευσις ἔλαβε χώραν, διότι χωρὶς ἐπανωφόριον καὶ χωρὶς πῖλον δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐξέλθω τοῦ βουλευτηρίου, μάλιστα περὶ τὸ δεῖλι τόσο

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ψυχρᾶς ἡμέρας, ὡς ἦτον ἐκείνη τοῦ σαββάτου, τί πρέπει νὰ ὑποθέσῃ τις; ὅτι, ὅσον ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου ἀναφέρῃ ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου, εἶναι φανερά συκοφαντία, καὶ ἀθέμιτος διαγωγὴ, ἵνα διὰ τοῦ μέσου τούτου φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἤμην εἰς τῶν 13, καὶ ἵνα λάβῃ τὴν δυσάρεστον εὐχαρίστησιν νὰ τὸ ἀκούσῃ ἐπαναλαμβάνόμενον ἀπὸ κἀνένα κακόβουλον ἢ φθονερὸν καὶ πιστεύσῃ οὕτω ὅτι κάθε τί τὸ ὁποῖον λέγεται παρὰ τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου εἶναι καὶ πιστευστὸν καὶ ἐπαινετόν. Ὁ Μπαχώμης παρέλυσεν τὴν Βουλὴν, λέγει ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου, διὰ τῆς ἀπουσίας του. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, διὰ ποίαν ἡμέραν ἐννοεῖ; Ἴσως διὰ τὸ ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου; ἀρχοῦντως ἀνεπτύξαμεν ἀνωτέρω ὅτι δὲν ἤμουν ἐγὼ ὁ παραλύων τὴν βουλὴν. Διὰ τὴν κυριακὴν; ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν μὲν συνήλθομεν 16 ἢ 17, καὶ ἀκολούθως ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀριθμοῦ συνεδρίασις δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ πολὺ περισσότερον ὁποῦ ἐνεκα τῆς ἀποποιήσεως τοῦ προέδρου, ἵνα παρευρεθῇ ὁ ἀντιπρόεδρος δὲν ἐδύνατο νὰ συγκαλέσῃ συνεδρίασιν μὴ προαποφασισμένην, καθὼ ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸν κανονισμόν. Τὴν πρωίαν τῆς 15[27 φεβρουαρίου; ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην ὀνοματοκλησίαν δὲν ἦτον παρὰ 17. Ἴσως εἰς τὴν δευτέραν εἰς τὰς ὥρας 11 1[2; ἀλλὰ τότε μ' ὅλον ὁποῦ εἴμεθα εἴκοσι καὶ εἰς κἀνεὶς ἄλλος ἐνεφανίσθη, ἂν καὶ ὁ Ἀνεμογιάννης ἔτρεχεν ἔνθεν κακεῖθεν ὅπως σαγηνεύσῃ καὶ φέρῃ κἀνέναν ἀπὸ τοὺς ἀπόντας. Ὁ κύριος Σούνδιας φθάσας μετ' ἐμοῦ ἕως εἰς τὸ ἀνώτατον συμβούλιον ἐνεκα τῆς ἀσθενείας του δὲν ἐδυνήθη νὰ προχωρήσῃ καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον του

κατὰ διαταγὴν τοῦ κυρίου Τυπάλδου Πρετεντέρη ἱατροῦ του. Ἡ πίστις τὴν ὁποίαν ἐπαρβήσασεν ἀρχοῦντως τὸν δικαιολογεῖ. Πῶς ἀκολούθως ἐπαρβήσασθη εἰς τὰς δύο ὀνοματοκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τόπον ἔπειτα ἀπὸ τὰς 4. μ. μ. ἀφοῦ ἐγὼ ἐνεχείρησα τὴν διαμαρτύρησίν μου εἰς τὸν γραμματέα κύριον Λούζην, καὶ πῶς ἄλλοι ἀντ' αὐτοῦ (ὁ κύριος Βεντούρας) ἔλειψαν, ὥστε καὶ μετὰ τοῦ κυρίου Σούνδια συνεπληρωτο μόνον ὁ ἀριθμὸς 20, εἶναι ζήτημα δι' ἐμὲ ἔχοντα μεγάλην πίστιν εἰς τὴν τιμότητα τοῦ κυρίου Σούνδια καὶ εἰς τὴν ἑνορκον πίστιν τοῦ κυρίου Τυπάλδου. Εἰς τὰς ἀκολούθους ὀνοματοκλησίας ὁ κύριος Σούνδιας φαίνεται ἀσθενὴς καὶ ποτὲ ὁ ἀριθμὸς δὲν ὑπερέβη τοὺς 20, ὥςτε κατεστένετο ἀδύνατον νὰ συμπληρωθῇ νόμιμος ἀριθμὸς μετ' ἐμοῦ μόνου. Ἀπὸ τὴν λεπτομερῆ ταύτην ἔκθεσιν ἀριδῆλως προκύπτει ὅτι οὔτε ἐγὼ ἤμην ὁ 13. οὔτε ἡ ἀπουσία μου παρέλυε τὴν βουλὴν καὶ ὅτι εἰς τὰ μεγάλα καὶ τόσα καλὰ ὁποῦ ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονίου διατείνεται ὅτι ἤθελε κάμῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας, δὲν ἦτον παρὰ εἴκοσι μόνον Βουλευταί, οἱ ὁποῖοι ἐδύναντο νὰ συμπράξωσι μετὰ τῶν κυρίων Λομβάρδου καὶ Βερικίου καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ τὸ ἀντικείμενον ἦτον ἀσήμαντον, μηδεμιᾶς βαρύτητος ἢ ὅτι βεβαρυμένοι οἱ Βουλευταί ἀπὸ τὰς ματαίας συζητήσεις, καὶ ἀπὸ τὴν τρίμηνον χρονοτριβὴν, ὠλιγοροῦσαν εἰς τοὺς ἑκτενεῖς λόγους τῶν Κυρίων τούτων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἤχουσαν πλέον εὐχαρίστως εἰς τὰ ὧτα τῶν Βουλευτῶν, προτιμώντων τὴν οἰκίαν ἀνεσιν, ἀπέναντι τῶν προσωπικότητων, τῶν ἐξυλακτισμῶν καὶ τῶν ὕβρεων, αἱ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τινες ἐκηλίδωσαν τὴν Βουλὴν, κατασταθείσαν ἀπὸ Ναὸν τῆς Πατρίδος, παλαιστραν ἀγενῶν παθῶν.

Πρὸς Θεοῦ Κύριοι Συντάκται, ποῖος εὐφρων ἀνθρώπος θέλει πεισθῇ ὅτι εἰς τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας, ᾗ θέλετε κατορθώσῃ ὅ,τι παντοιοτρόπως ὑπεκφύγετε νὰ πράξετε, πρὸ πάντων καθὰ ἀφορᾷ τὸ Ἐθνικὸν ζήτημα, ταλαντευόμενοι, εἰς τὸ διάστημα τριῶν μηνῶν, εἰς ματαίας καὶ ἀσκόπους συζητήσεις, ἀναξίας τοῦ χρόνου, τῆς ἔθνικῆς ἀποστολῆς σας, καὶ τῶν δυσχερειῶν τοῦ Ἑπτανήσιακού λαοῦ; Ἄν ἡ πρόθεσις τῶν Κυρίων Συντακτῶν ἦτον, νὰ συγκεντρώσωσιν ὅλην τὴν ἐνέργειάν των εἰς τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας, ὡς ὁ Ἀρχιμήδης εἰς ἓν σημεῖον, καὶ ἀπὸ αὐτὰς νὰ ἐξέλθωσιν, ὡς Ἀπὸ τῆς μαγικῆς λεκάνης τοῦ Μάκβελ, Μισθολόγια, Ἀπολογισμοί, Ἰσολογισμοί, Ἐθνικαὶ προτάσεις, τὸ περὶ ἐναρκτηρίων λόγων πολυθρύλλητον ζήτημα, Δασμολόγια, Φορολογικὰ συστήματα καὶ ἄλλα—τότε προδικάζουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, διότι μὴ ἀναλογιζόμενοι τὰ προσκόμματα, ἅτινα ἐδύναντο νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐντὸς τῆς Βουλῆς, εἴτε ὑπὸ τοῦ ξένου διὰ μιᾶς ἀναβολῆς ὑποκινούμενα, εἴτε δι' ἄλλων περιστάσεων ἀπρονοήτων, ἀνέθεσαν εἰς τὰς δύο ἡμέρας τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων ἔργων των.

Οὐσιώδως ὅμως, οὐδὲν ἄλλο ἐπροτίθεντο οἱ ΚΚ Συντάκται καὶ Βουλευταί, εἰμὴ περὶ τὴν λήξιν τῆς Βουλῆς, νὰ παραστήσωσι τί δραματικὸν καὶ θεατρικόν, ἐξάπτοντες τὰ πνεύματα καὶ φενακίζοντες τὰς Ἐθνικὰς ἡμῶν προσδοκίας, οὐχὶ σκόπιμα καὶ ἀποτελεσματικὰ ἔργα, ἀλλὰ τὴν ἐπίδειξιν ἐπιδιώκοντες, εἰς τὴν ὁποίαν καταφεύγουσι συνήθως οἱ ὁμολογοῦντες διὰ τῆς

διαγωγῆς των, ὅτι ἀνευ πίστεως καὶ πεπειθήσεως ὑπηρετοῦντες τὰ ἔθνικὰ συμφέροντα τῆς Ἑπτανήσου, τὰ διακωμῶδῃσαν καὶ τὰ ἐχλεύασαν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Ἀφοῦ δὲ δὲν ἐκορέσθησαν εἰς τὸν σκληρὸν αὐτὸν ἐκτραχελισμόν, μέμφονται πάλιν ἐμὲ μὲ τὰς πλέον ἀδίκους αἰτιάσεις, τολμῶντες διὰ τῆς ψυχροτέρας ἀπαθείας καὶ θρασυότητος, νὰ μὲ κηρύττωσιν ὡς παραίτιον τῆς ἀτυχίας τῶν κατορθωμάτων των, τὰ ὅποια ἐμελλον κατὰ τὰς δύο ἐκείνας ἡμέρας νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ πατριωτισμοῦ των, ὡς ἐκ τοῦ σάκκου τῶν τερατολόγων, αἱ μαγικαὶ γοητεῖαι καὶ τὰ παιγνίδια τῶν ψηφοπαίχτων.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὴν δραπετεύσιν, ἡ ὁποία ὡς καὶ πασιφανῶς κατεδείξαμεν, δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ, ἡ διαστροφή τῶν γεγονότων, ἐπὶ σκοπῷ συκοφαντίας, καὶ διαβολῆς, καὶ ἄς λάβωμεν ὑπὸ ἐξέτασιν, τὸ μέρος τοῦ ἀρθρου τὸ ἀφορὸν τὴν πρότασίν μου τῆς 13[25 Φεβρουαρίου.

Ἐν τῇ προτάσει ταύτῃ ὁ πέλεκυς τῶν Κ. Κ. Λομβάρδου καὶ Βερυκίου ἐγείρεται κατ' ἐμοῦ, ὅτι δῆθεν ἐγὼ διὰ τῆς προτάσεώς μου ταύτης, ἀμφισβήτησα δικαιώματα μὴ ἀμφισβητούμενα καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τυραννοφρονούντας. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, τότε μόνον ἐδύνατο νὰ παρέχῃ σκιάντινα λογικότητος ἢ ἀληθείας, ἐὰν ἐγὼ διετεινόμεν νὰ περιστείλω τὰ συνταγματικὰ δίκαια, ὑποσκάπτων τὴν θεμελιώδη βάσιν, ἐφ' ἧς αὐτὰ στηρίζονται, ἔχοντα ὡς πρῶτον αὐτῶν κρίκον καὶ κλίμακα, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ἄτομον, ἐξουσιοδοτούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, γίνεταί ὁ εἰσηγητὴς τῶν συμφερόντων τῆς κοινότητος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΥΡΙΟΥ

εἰς ἣν ἀνήκει. Ἐν τοιαύτῃ μόνῃ περιπτώσει, ἐδικαιοῦτο ἡ Νομοδιδασκαλικὴ ἐμβρίθεια τῶν Κ. Κ. Συντακτῶν τῆς φωνῆς τοῦ Ἰονίου, νὰ ἐξεγερθῇ ἐναντίον μου, καὶ νὰ συνοφρυάσῃ, ὅπως διατηρήσῃ ἀκολόβωτα τὰ συνταγματικὰ δίκαια. Ἀλλ' ἡ πρότασίς μου ἦτον τὸ ἐξαγομμενον τῆς λυπηρᾶς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν περιήλθεν ἡ Βουλὴ, ἐνεκα τῆς ἀπραγίας καὶ ἀπαθείας τῆς ὡς πρὸς τὰ Ἐθνικὰ ζητήματα.

Οἱ Κύριοι Λομβάρδος καὶ Βερούκιος ἐσπρωζαν τοσοῦτον τὴν ἀναλγησίαν των, ὥς ἐλησμόνησαν ὅτι τὸ περὶ Ἐνώσεως ζήτημα εἶναι ὁ Χερουβικὸς ὕμνος, τὸν ὁποῖον πρὸς τὸν πολιτισμένον Κόσμον ἀποστέλλει, διὰ πάσης ἐκδηλώσεως καὶ ἐκφράσεως, ὁ Ἑπτανησιακὸς λαὸς, δεικνύων ὅτι καὶ ἐνταῦθα τελεῖται ἐν μικρογραφίᾳ, ὅ,τι διαδραματίζεται ὑπὸ ἰσχυρῶν καὶ μεγάλων λαῶν εἰς τὴν μεγάλην σκηνὴν τοῦ Κόσμου. Δὲν ἠσθάνθησαν ἀναβράζοντα εἰς τὴν καρδίαν των, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αἰσθήματα, ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων ἠλεκτρίζετο ὁ Κόσμος ὅλος, μείναντες ἀνάλγητοι εἰς αὐτὰ, καὶ οὐδόλως ταραχθέντες—τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον, ἐλατήριον τῆς γενικῆς κινήσεως, ἦτον αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἐθνικότητος, τῆς ὁποίας πυρρὴν καὶ ἐστία ὑπάρχει ἀπὸ τὸ 1848, αὕτῃ ἡ μικρὰ Ἑπτάνησος. Πᾶν ἄλλο ἐσκέφθησαν ἢ νὰ δώσωσιν ἐκτύλισιν καὶ συνέχειαν εἰς τὰ προγενέστερα ἔθνικα τῆς Βουλῆς ἔργα· μάλιστα τοὺς εἶδομεν παλινδρομοῦντας εἰς τὰ ὀπίσω, μὴ θέλοντας νὰ σταθμίσωσι τὰ ἀστραπηδὸν ἀλληλοδιαδεχόμενα συμβάντα τοῦ Κόσμου, καταστήσαντας τὴν ἐν τῇ Βουλῇ πορείαν των ἀληθὲς πανδαμόνιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσυγ-

χέοντο ἀδιακρίτως τὰ 1859 μετὰ τοῦ 1817 καὶ οὐδόλως θέλοντας νὰ διαβλέψωσιν εἰς τὰ μεγάλα καὶ ἀπρονόητα συμβάντα τοῦ Ἱστορικωπάτου 1860.—Τί ἐναπόκειται τότε εἰς ἐμέ; Εἶχα ἀνάγκην νὰ ἐπιστήσω, εἰ δυνατόν τῆς Βουλῆς τὴν προσοχὴν, ἐπὶ τοῦ παραγκωνισθέντος Ἐθνικοῦ ζητήματος—Ἐζήτησα νὰ καταστήσω ἰσόβαμον τὸν πολίτην μὲ τὸν Βουλευτὴν, ἂν ὅχι εἰς τὴν ἀποστολὴν, τοῦλάχιστον εἰς τὰ δίκαια, ἐνῶ οἱ ἀνωμνησθέντες Κύριοι ἐκοιμῶντο βαθὺν λήθαργον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξεγείροντο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐκσφενδονίζοντες σωρηδὸν κατ' ἐμοῦ καπηλικὰς ὕβρεις, ἵνα καταπνίξωσιν ἐν τῇ συνειδήσει μου τὴν Ἐθνικὴν ἀποστολήν μου. Μὴν ἔχων νὰ προσφέρω εἰς τὴν πατρίδα μου εἰμὴ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν καὶ τὴν Ἐθνικὴν ψῆφόν μου, καὶ μὴ εὐτυχῶν ἄλλως νὰ ἔχω εὐροίαν λόγου καὶ ῥητορικὴν δεινότητα, ὅπως πρεπόντως ὑπηρετῶ τὴν Πατρίδα μου—ἠθέλησα διὰ τῆς προτάσεώς μου ταύτης, νὰ δώσω καὶ πάλιν λαβὴν εἰς τοὺς εὐμοιροῦντας εἰς τὰ ὑψηλὰ αὐτὰ δῶρα τῆς μεγαλοφυΐας, ὅπως ἐμπεριστατωμένως καὶ ἀρμοδίως ἐφαρμώσωσιν αὐτὰ, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς Ῥιζοσπαστικῆς ἀποστολῆς των.

Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ διδάξω οὐδένα περὶ τῶν καθήκοντων του, ἀλλὰ προσβαλλόμενος ἐγὼ ἀπὸ φατριαστικὴν ὁμάδα, παρεννοοῦσαν τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ῥιζοσπαστισμοῦ, τοῦ ὁποίου φέρει μὲν τὸ ὄνομα καὶ τὴν σημαίαν, οὐδόλως δὲ προτίθεται τὰς ἐντολάς του νὰ ἐκτελῇ—λέγω πρὸς τοὺς Κυρίους τούτους, ὅτι ζητῶν ὁ Βουλευτὴς ἐπέκτασιν δικαίων, πρὸς τὸν ἅγιον προορισμὸν εἰς τὸν ὁποῖον τείνει ὁ Ῥιζοσπαστισμὸς,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ὅπως διαβιάζῃ καὶ ἐξωτερικῶς τὰ δίκαιά του πέραν τῶν ὁρίων τοῦ μικροῦ Ἑπτανησιακοῦ κύκλου, δὲν ἀναίρεϊ ὑφιστάμενα δίκαια. Ὅθεν ἂν ἐγὼ ἐπρότεινα ἵνα ἡ Βουλὴ ἐπιχορηγήσῃ τὸ δικαίωμα εἰς κάθε πολίτην, ἐνίσχυα ἐτι μᾶλλον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι, τὸ ὁποῖον ἂν ᾔηται ἀναφαίρετον ἐκ τοῦ ἀτόμου, λαμβάνει νερισσοτέραν ἐπίτασιν καὶ εὐρυτέραν πολιτικὴν σημασίαν, ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τῶν Βουλῶν.

Διὰ τῆς αἰτήσεώς μου ταύτης, κατεδείκνυα τὸ κατεπίγειον τῶν περιστάσεων ἐν περιπτώσει Εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου, καθ' ἣν ἐποχὴν νὰ μὴν ἐσυνεδριάξεν ἡ Βουλὴ, ἢ νὰ ἐμποδίζετο ἡ συγκρότησίς της διὰ τῶν σχολιῶν καὶ αὐθαιρέτων μέσων, εἰς ἃ συνήθως καταφεύγει ὁ ξένος, ὅπως παρεμποδίζῃ τὴν διαβίβασιν τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος εἰς τὰς Δυνάμεις. Εἰς Βουλὴν ἐνεργοῦσαν ὥς ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα πρὸς εὐδόωσιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, αἱ προσπάθειαι τοῦ ἐνός, τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἄλλου καὶ ἄοκνος τίς ἐνέργεια πάντων πρὸς ἓνα σκοπὸν, συνασπίζονται μεταξύ των πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἀντιπροσώπου—τοῦ ὁποίου ἡ καρδιά ὅταν πληροῦται μεγάλων ἰδεῶν, ἐνεργεῖ πάντοτε πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν, οὐχὶ διὰ ἀρνητικοῦ πατριωτισμοῦ, ὁποῖος ὁ τῶν Κ.Κ. Λομβάρδου καὶ Βερυκίου, οἵτινες κατέστησαν τὴν Βουλὴν ἀλληλοδιδασκτικὸν παιδαγωγεῖον, χάριν Ῥητορικῆς γυμνάσεως εἰς λαιδορίας καὶ ὕβρεις.

Ἀλλὰ πρὸς τί ματαιολογῶ ἀνασκευάζων τὰ ἀλλόκοτα ληρήματα τῶν Κυρίων τούτων κατὰ τῆς προτάσεώς μου; Αἱ ἐν τῇ Βουλῇ πράξεις μου, ἐκ περισσοῦ μαρτυροῦσιν ἔργα ριζοσπαστικὰ ἐν πράγματι, ἐν ἀρχῇ.

καὶ ἐπὶ σκοπῷ προαγωγῆς τῆς Ἑθνικῆς ιδέας· ἀφ' ἐτέρου ἢ ἐν τῇ Βουλῇ διαγωγῇ τῶν Κυρίων Σ. ἀνέμιξεν εἰς ὑψηλὰς δόσεις τὸ παιδαριῶδες, μὲ γελοῖαν τινὰ κωμικὴν μεγαλοπρέπειαν, δι' ἧς κομπάζουσιν αὐτοὶ εἰς τὸ ὄμμα ὀλίγων τινῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, ὡς πολιτικαὶ χαρτοπαῖκται, ὑπηρετήσαν κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ Ῥιζοσπαστισμὸν καὶ Καταχθονίους καὶ Μεταῤῥουμιστάς. Νυμφίοι δὲ παντὸς κόμματος καὶ φύσει ἀντίπαλοι τοῦ Ῥιζοσπαστισμοῦ, τὸν ἐπεβουλεύθησαν ἀείποτε καὶ ἤδη ἐρωτευμένοι δῆθεν εἰς αὐτὸν καὶ ἐνσαρκώνοντές τον εἰς τὸν Κ. Λομβάρδον χάριν προσωπικῶν συμφερόντων, καὶ διὰ μελλούσας χρηστάς ἐλπίδας, ὀλίγον ἐνδιαφέρονται ἀντὶ τοῦ Κυρίου Συντάκται, ἐξετέλεσαν πιστῶς ἐν τῇ Βουλῇ τὴν Ῥιζοσπαστικὴν πορείαν των.

Διὰ τοιοῦτους ἀνθρώπους, ἡ διαγωγὴ τῶν Κ. Συντακτῶν, εἶναι ἀξία τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἐπαμινώνδα ἢ τοῦ Βασιγκτῶνος. Καίοντες θυμίαμα ἐπὶ παντὸς εἰδῶλου τῆς ἡμέρας, ὁμοιάζουσι τοὺς ἐγκαστρυμύθους, οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν μὲ τὰς φωνὰς τῆς κοιλίας, σταθμίζοντες διὰ τῆς αἰσθήσεως αὐτῆς, τὰ Πάτρια καὶ Ἑθνικά. Ἀλλ' ἐν πράγματι ἡ διαγωγὴ τῶν Κυρίων Λομβάρδου καὶ Βερυκίου ἐν τῇ Βουλῇ—ἐνῶ ἐξ ἐνός εἶναι ἡ καθόλου ἀναίρεσις τῆς ριζοσπαστικῆς ιδέας, ἀφ' ἐτέρου φαίνεται ἄτολμος,—φοφοδεής—διαπρέπει εἰς ἀρνήσεις καὶ ἀντιρρήσεις κατὰ πάσης Ἑθνικῆς ἐκδηλώσεως—ἐμφαίνει πνεῦμα δισταγμοῦ—ὁ δὲ δισταγμὸς ἐκφράζει ὑπεκφυγὴν, ἀμφιταλάντευσιν καὶ στρεψόδικα ἐπιχειρήματα, εἰς τὰ ὁποῖα καταφεύγουσιν οἱ μὴ θέλοντες νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν Ἑθνικὴν ἀπεστολήν των.

Ἄν θέσωμεν τῶντι ἀφ' ἐνός τὴν ἐν τῇ Βουλῇ Ἑθνικὴν πρότασίν μου τῶν 7. Δεκεμβρίου, καὶ ἀφ' ἐτέρου, ἂν ἀντιπαράβλλωμεν αὐτὴν μὲ τὰς ἀρνητικὰς ἀντιρρήσεις σας, τοὺς χλευασμοὺς καὶ λοιδορίας σας, τί προκύπτει; ὅτι ἐνῶ ἡ Ἑπτάνησος ἔχει ἐν κίνητρον διὰ νὰ κινηθῇ, καὶ τὸ εὐρίσκει εἰς τὰ αὐταπόδεικτα Ἑθνικά της Δίκαια—ζητεῖ ἐν κέντρον διὰ νὰ ἐνωθῇ, καὶ τὸ συναντᾷ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ Κόσμου κίνησιν ὑπὲρ τῶν Ἑθνικοτήτων, ὑμεῖς Κύρ. κωφεύοντες εἰς αὐτὴν καὶ παραγνώρισαντες ἐκεῖνα, παρεκκλίνετε τῆς Ῥιζοσπαστικῆς πορείας σας, ἀναιροῦντες καὶ καταβάλλοντες τὴν Ἑθνικὴν πρότασίν μου.—Ἄν ἀφαιρέσωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν ἐπικεφαλίδα τῆς Ἐφημερίδος σας, τὰ ἐν αὐτῇ κοσμητικὰ τοῦ Ἑθνισμοῦ ὀνόματα, καὶ προχωρήσωμεν θαρραλαίως μέχρι τοῦ βάθους τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου σας, ἐν τῷ ὁποίῳ κατακρίνετε τὴν Ἑθνικὴν μου πρότασιν—βλέπομεν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ 10. ἄρ. τῆς Ἐφημερίδος σας, συγγενεὺ καὶ εἶναι ὁμόδοξον μὲ ὅσα κατὰ τοῦ Ῥιζοσπαστισμοῦ ἐδημοσίευσαν, ἀντίπαλα κατὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ φύλλα, εἴτε μεταρρυθμιστικὰ, εἴτε καταχθόνια. Εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μὲ ἐκεῖνα κατετάχθητε—τὸ αὐτὸ ἐπιθετολόγιον μετεχειρίσθητε, ἀποκαλέσαντες τὸν προτείναντα Ῥιζοσπαστικὰ κηρύγματα, ὡς διακινδυνεύοντα τὰ ἱερὰ ἀντικείμενα τῆς Πατρίδος. Διὰ τῶν γραφομένων σας τούτων ἐδείξατε ὅτι μετὰ πολλὰς λοξοδρομίας, ἐφθάσατε εἰς τὸ σημεῖον τῶν Μεταρρυθμιστῶν, κηρύττοντες ὡς ἐκεῖνοι, ἄκαιρον καὶ πρόωρον τὸ Ἑθνικὸν ζήτημα, ἀνατρέποντες τὴν παλαιὰν πο-

ρείαν τοῦ Ῥιζοσπαστισμοῦ, ὅστις δὲν ἀναθέτει τὸ περὶ Ἑνώσεως ζήτημα εἰς τὸν καιρὸν καὶ τὰς περιστάσεις, οὔτε ὑποβάλλει αὐτὸ εἰς τὸν ὠροδείκτην τῆς μεταρρυθμιστικῆς ἀκινήσιας.

Ἐκ τῶν πολλῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ῥιζοσπαστισμὸς ἀπέχει τῶν Μεταρρυθμιστῶν, εἶναι ἡ περὶ τοῦ χρόνου ἰδέα, ἥτοι τὸ περὶ ἐφαρμογῆς καὶ πραγματοποιήσεως ζήτημα τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν Ἀποκαταστάσεως. Μὴ προτρέχετε, μᾶς διακωδωνίζουσιν οἱ Κύρ. Μεταρρυθμισταί· περιμένετε νὰ ἐπιφέρῃ ὁ ἐπερχόμενος χρόνος αἰσίαν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐν τῷ χρόνῳ ἀνιχνεύσωμεν τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ χρόνου, ὅστις θέλει ἀποσπάσει ἐκ τῆς αἰωνιότητος τὴν κατάλληλον ἡμέραν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ εὐχαι καὶ οἱ πόθοι μας ὑπὲρ τοῦ Ἑθνικοῦ ζητήματος. Τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ἀπεμιμήθησαν καὶ οἱ Κύρ. Συντάσσεται ἐν τῷ παραρτήματι ἐκεῖνῳ. Ἀναμετρῶντες οὗτοι διὰ τοῦ διαβήτου τοῦ χρόνου, τὸν κατάλληλον καιρὸν ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς προτάσεως, γνωρίζουσι φαίνεται μόνοι, διὰ προφητικοῦ δώρου, τὴν στιγμὴν καὶ τὴν ὥραν τῆς πραγματοποίησεώς της, ἐνῶ, ἱστορικῶς τουλάχιστον ἀνθρώπινος νοῦς δὲν δύναται νὰ προσημάνῃ ἢ κανόνισῃ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ πολιτικῶν ζητημάτων καὶ ἐπὶ τῆς τύχης τῶν λαῶν καθότι ἄγνωστος αὕτη καὶ μυστηριώδης διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀνατέλλει δακτυλοδείκτουμένη ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία λύει ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἀνθρώπου τὰ δίκαια, ὑπὲρ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἀενάως μοχλεῖ καὶ ἀδιακόπως μάχεται.

Εἰς τοιαύτας ἀνακολουθίας καὶ ἀντιφάσεις περιεπέσατε διὰ νὰ ἀντιταχθῆτε κατ' ἐμοῦ. Καὶ διατὶ τοσαύ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τη καταβολή; Ἴσως διότι ὁ Μπαχώμης τὰ Ἐθνικά τῆς Πατρίδος του κηρύγματα, τὰ διετύπωνεν, ὡς λέγετε, ἀτελῶς καὶ ἐσφαλμένως; Ἀλλ' ἡ ἀτέλεια τῆς μορφῆς δὲν προδικάζει ἢ ἀναιρεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, καὶ τὴν δεινότητά τῶν πατριωτικῶν ζητημάτων. Ἄν ἀτελὲς καὶ ἡμαρτημένον τὸ ἐγγράφον μου ἐδύνασθε χωρὶς νὰ προκινδυνεύσητε τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα φιλολογικὴν φήμην σας, παραδεχόμενοι καὶ ἐγκρίνοντας ἀκατέργαστα ἔγγραφα, νὰ τὸ ρίψητε εἰς τὸ πῦρ, καὶ γλαφυρότερον ἄλλο καὶ πολιτικώτερον νὰ σχεδιάσητε. Ἄν ὁ Μπαχώμης δὲν ἦτον ὁ κατάλληλος εἰσηγητὴς, διατὶ σεῖς, ἱκανώτεροι περὶ τὰ τοιαῦτα, δὲν ἐκπεραιώσατε τὴν πρότασίν μου, ὡς ἐπράξατε εἰς τὴν περὶ Ἑνώσεως πρότασιν τοῦ Κ. Δανδόλου ἐπὶ Γλάδστωνος; Ἐξυλακτίσατε τότε τὸν ἄνδρα, παρεδέχθητε ὅμως τὴν πρότασίν του. Διατὶ δὲν μὲ ἐκαταστήσατε ἰσοβάθμουν τοῦ Κ. Δανδόλου; Ὁ πατριωτισμὸς καθωραΐζει ἔτι μᾶλλον τὸν ἄνθρωπον, ὅταν προσφέρεται οὗτος βοηθὸν τοῖς ἀσθενεῖς τῷ πνεύματι, προκειμένου λόγου περὶ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος. Οἱ πολεμοῦντες εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ Μεσολογγίου, ἔδιναν χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἐκείνους, οἵτινες μετ' αὐτῶν δὲν ἐδύναντο νὰ ὑφωθῶσιν εἰς τὰ ἡγιασμένα τείχη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἡρωϊσμοῦ.

Ἀλλ' ἐκ τούτων, εἰς τὸ θετικὸν καὶ ὠρισμένον συστρέφων τὸν λόγον μου, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τί σημαίνουνσιν ἐν τῷ παραρτήματι ἐκείνῳ αἱ λέξεις «ὅτι «δὲν ξιπάζεσθε ὑπὸ οὐδεμιᾶς προτάσεως «διότι ἐτοιμοὶ εἴσθε πάντοτε νὰ ὑποστηρίξετε τὰ δικαιώματα τοῦ τόπου, ὅπου δὲ-

»ποτε καὶ ἂν προέρχηται ἡ ὥθησις.» Τὸ κατ' ἐμὲ, οἱ λόγοι σας οὗτοι δὲν ἀπεικονίζουσιν εἰμὴ ἀπλὰ ληρήματα, ἐπιβεβαιούντα τὴν ἀμηχανίαν σας κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς προσαγωγῆς τοῦ ἐγγράφου μου, καὶ τὰς ἀλλοκότους προφάσεις, ἃς προετάξατε, διὰ νὰ ὑπεκφύγετε διὰ παντὸς μέσου τὴν συζήτησιν τούτου. Εἰς τὰς πολλὰς καὶ βαρεῖας αἰτιάσεις, αἵτινες ἡγέρθησαν ἐναντίον μου διὰ τὴν προσαγωγὴν τοῦ ἐγγράφου μου, προσετέθη καὶ ἡ Ἀκαδημαϊκὴ ὀργὴ τῶν Κυρίων τούτων, οἱ ὅποιοι φιλοτιμούμενοι νὰ καλλωπίζωσι τὰ ἔγγραφα τῶν μετὰ Πλατωνικῆς χάριτος τὰ εὐώδη ἄνθη, ἔθεσαν τὰ μακρὰ τηλεσκόπια τῆς φιλολογικῆς ἐρεύνης ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἐγγράφου μου—τὰ προσήρμωσαν κατὰ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὸ ὄμμα των—καὶ Δημοσθένεις καὶ Λουκιανοὶ ἀναφανέντες, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβόλου τῆς Βουλῆς—ἐρράπισαν τὸ ἐγγράφον μου μετὰ τὴν ράβδον τοῦ παιδοτρίβου, καθιστώντες ζήτημα γραμματικὸν καὶ φιλολογικὸν τὴν ἀπλὴν διατύπωσιν τῶν κυριαρχικῶν μας δικαιωμάτων. Τὸ ἐγγράφον μου οὔτε ὑποβολιμαῖον, οὔτε ἀφανὲς εἶναι. Καὶ Γαλλισὶ μετεφράσθη εἰς Εὐρωπαϊκὰς Ἐφημερίδας, καὶ εἰς πολλὰς τῆς Ἑλλάδος κατέχωρήθη εἴτε εἰς τὸ σύνολόν του, εἴτε εἰς περικοπὰς.

Ἡμεῖς δὲν διαστρέφομεν τὸν νοῦν μας, διατεινόμενοι ὡς οἱ Κ. Συντάκται—ὅτι τὰ δίκαια εἰς ἀπλοϊκὴν καὶ ἀτόρνευτον γλῶσσαν γράφόμενα, χάνουσι τὴν πολιτικὴν των ἀξίαν καὶ τὴν ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργειάν των, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅταν ἐπεξεργάζονται δι' ὅλης τῆς λεπτότητος, φιλολογικοῦ καλλωπισμοῦ καὶ ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας, τότε ἐπεξεργασμένα καὶ τέλεια δύνανται νὰ προσ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ελευθέρωσι καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρ-
δίαν τῶν βουλευτῶν καὶ ὡς ἐκ ἐκ τού-
του δυνάμενα νὰ γίνωσιν ἴσως τοῦ-
λάχιστον δεκτά! Τότε κατὰ τοὺς Κυρίου τού-
τους, ὁ Βουλευτὴς ὁ μὴ ἔχων ἐξιδιασμένην φιλολο-
γικὴν ἱκανότητα, καὶ ἄθρόν καλαισθησίας αἰσθημα, καὶ
ἀγαπῶν τῆς φράσεως τὴν συντομίαν, τὸ ἀπλὸν καὶ
ἀνεπιτήδευτον τοῦ λόγου, πρέπει νὰ σιωπᾷ ἐν τῇ Βου-
λῇ, μὴ δυνάμενος νὰ γίνῃ ἐφάμιλλος τῶν προνομιού-
χων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ὁ κάλαμος, ὡς ῥοδοστε-
φάνωτος λύρα, συγκινεῖ, — ἡλεκτρίζει — γοητεύει. Ἀλλ'
ἐρωτῶμεν τοὺς Κυρίους τούτους, τὰ ἐν τῇ Βουλῇ προ-
σαχθέντα ὑπ' αὐτῶν νομοσχέδια καὶ ἐγγράφα, εἶναι
γεγραμμένα δι' ὅλης τῆς χάριτος ἐπεξεργασμέ-
νου καὶ τελείου ἐγγράφου; Καὶ ἀν οὕτω, δια-
τί μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ προσόντα προικισμένα, δὲν προ-
σεῖλκυσαν πάντοτε τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν τῶν Βου-
λευτῶν ἵνα συμμορφώνωνται μὲ αὐτά; Παχυλὴ ὅθεν
καὶ ἀνυπόστατος εἶναι ἡ πρόφασις τῶν Κυρίων τούτων
περὶ τοῦ ἀκατεργάστου τοῦ ἐγγράφου μου!

Ἐκ τῶν πολλῶν ιδεῶν ἐκ τῶν ὁποίων βρῦει τὸ πα-
ράρτημα ἐκεῖνο, ἀναγινώσκωμεν καὶ τὴν ἐξῆς περικοπὴν,
«ὅτι ἡ ῥιζοσπαστικὴ μερὶς ἐπαγρυπνοῦσα
ἐπὶ τῶν συμβαινόντων, ἵστατο ἐκ εἰ και-
«ροφυλακτοῦσα, ὅπως διὰ τῆς Βουλῆς ἐ-
πιτύχῃ πάτριον ἔργον.» Ἐκτιμῶμεν τὴν ἠθικὴν
ἐννοιαν τῶν λέξεων, ἐννοοῦμεν τὴν βαθυτάτην σημα-
σίαν των, ἥτις ἀν δὲν μᾶς λανθάνει, καθαρῶς ὑπαι-
νίσσεται, ὅτι οἱ πολιτικοὶ χαρακτήρες εἶναι τὰ ὄργανα

να τῶν ιδεῶν — ἡ δὲ ιδέα ἡ ἀρχὴ τῆς πραγματικό-
τητος. Πλὴν αἱ ὑποσχέσεις αὗται Πατριωτισμοῦ μεγα-
λορρήμονος εἰς λέξεις, κενοῦ δὲ πραγματικῆς σημασίας,
ἐκπεραιώθησαν ποτὲ ἐκ μέρους τῶν Κυρίων Συντακτῶν;
Δηλονότι τὰ ἐν τῇ Ἐφημερίδι ὑμῶν διασαλπίζόμενα ὅτι
ἐπαγρυπνοῦσατε καιροφυλακτοῦντες διὰ
νὰ ὑποστηρίξετε τὰ ἐθνικὰ ζητήματα, τὰ
ἐκτελέσατε πιστῶς ἐν τῇ Βουλῇ; Οὐδὲν ἔργον ἐν τῇ
Βουλῇ ῥιζοσπαστικόν γνωρίζω νὰ ἐκπεραιώσατε, Κύριοι
Συντάκται, εἰμὴ τὴν ἐν τῇ παρούσῃ ἐνδεκάτῃ Βουλῇ
δοθεῖσαν ψήφον σας, μετὰ τῶν ἄλλων Βουλευτῶν, εἰς
τὴν πάμπληφον διακήρυξιν τῆς 15. Ἰαννουαρίου. Ἀλλ'
ἐν πράγματι τί εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦτο; Εἶναι τὸ ἄ-
γραφον δόγμα τοῦ καθολικοῦ Δικαίου, καὶ τῆς Ἑλ-
ληνικῆς προσωπικότητος. Εἶναι ἰσόχρονον μὲ αὐτὸ τὸ
Ἑλληνικὸν Ἔθνος, διότι ἀντήχησεν εἰς πάσας τὰς πε-
ριπετείας καὶ φάσεις του — δὲν ἔχει ἰδιόζουσαν καὶ ὡ-
ρισμένην ἐποχὴν διότι ἀπαξάπασαν τὴν Ἑλληνικὴν ἱσο-
ρίαν του καθωραΐζει. Ἐλάλησε διὰ τοῦ στόματος τοῦ Φω-
τίου ἐν ὥρᾳ τοῦ σχίσματος — ἀντήχησεν ἐν ὥρᾳ τῆς ἀλώ-
σεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς φωνῆς Παρθένων,
Νηπίων καὶ Ἱερέων, τῶν ὁποίων αἱ κεφαλαὶ ἐπιπτον μὲ
τὰ κρημνιζόμενα ἁγιαστήρια, σβύνοντα εἰς τὰ αἵματα
τῶν μαρτύρων των, τὴν βεβηλωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀγα-
ρηνοῦ ἁγίαν Λυχνηρίαν των. —

Τοῦτου ἕνεκα ἡ διακήρυξις τῶν 15. Ἰαννουαρίου,
ἐδύνατο νὰ ἀναγορευθῇ καὶ εἰς τὴν καλλίδενδρον
αἵματωμένην Χίον — καὶ εἰς τοὺς ἀποκρήμνους θρά-
χους τοῦ Σουλίου — δύο ἢ τρεῖς Αἰῶνας πρὸ τῆς Ἑπτα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

νησιακής πολιτείας καθώς να κηρυχθῇ καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ 1453—καὶ ἐπὶ τῶν δεσποτίσκων τῆς Φραγκικῆς Δυναστείας. Ἄλλ' ἡ διαμαρτύρησις αὕτη κατὰ τοῦ ξένου, ἐν ὀνόματι τῆς Ἐθνικῆς ἐνότητος τοῦ Ἑλλήνος, εἶναι τὸ ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ πρόγραμμα αὐτοῦ, ἐκκρεμές καὶ μετέωρον ἐν τῷ χρόνῳ. Ἴνα δὲ περιβληθῇ ἡ διακήρυξις αὕτη, τοὺς τύπους τοῦ ἐν ἰσχύι θεοῦ Δικαίου, καὶ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸ ὀρισμένον πολιτικὸν ζήτημα τῆς Ἑπτανήσου, ἀνάγκη ἔχει τῆς συμπράξεως τῆς βουλῆς. Ἡ δὲ πλειονοψηφία αὐτῆς, εἶναι ἡ ὑπερτάτη κύρωσις, τὴν ὁποίαν τὸ Κυρίαρχον αὐτὸ σῶμα δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ στηριζόμενα δίκαια ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐνώσεως. Ἡ πλειονοψηφία τῆς Βουλῆς διαβιβάζουσα αὐτὴν πρὸς τὴν Ἀνασσαν τῆς Ἀγγλίας διὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς, ὥθουσε τὸ ζήτημα εἰς τὴν πολιτικὴν διεξαγωγὴν του. Ὑμεῖς δὲ Κύριοι τί ἐπράξατε τότε; Ἡ ψῆφος Σας δὲν ὑπεστήριξε τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Βουλῆς, ἥτις διὰ τῆς πανδήμου ἐκφράσεώς της, ἐστεφάνωνε τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως ἀγῶνας τῆς Ἑπτανήσου. Περιετυλίχθητε εἰς τινὰς λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον διίσταται καὶ ἀπέχει τὸ ἔγγραφόν σας, ἐξ ἐκείνου τῆς πλειονοψηφίας, καθὼς περὶ τούτου εὐκρινῶς ἀπεφάνθησαν αἱ σπουδαιότεραι τῆς Ἑλλάδος Ἐφημερίδες. Καὶ σπουδαρχοῦντες ἵνα φανῇτε ῥιζοσπαστικώτεροι καὶ πατριωτικώτεροι, ἀπεχωρίσθητε τῆς πλειονοψηφίας, οὐχὶ ἕνεκα κυριαρχικῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι, ὡς γινώρίζετε, ἐκ διαμέτρου ἀντίκεινται εἰς τὸ τερατῶδες σύνταγμα τῶν 1817, τὸ ὁποῖον ὡς ὑπογραμμὸν ἔλαβον καὶ τὰ δύο

ἔγγραφα—ἀλλὰ χάριν τινῶν φράσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἀεροβατοῦντες, ἐτεχνολογήσατε νὰ εὑρετε τὴν καθ' ὑμᾶς ὑπάρχουσαν διάστασιν μεταξὺ ἀναφορᾶς καὶ παραστάσεως, ἐνῶ ἀμφοτέρω ἐκ τοῦ συντάγματος, ὡς εἵπομεν, πηγάζουσιν, εἰς τύπους μόνον πρὸς ἀλληλα διαφέροντα. Οὕτω ματαιολογοῦντες, ὑπεκφύγετε τὴν δοθείσαν ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας ὥθησιν, ἐναβρυνόμενοι ὅτι κάτι τί ἐπράξατε, ἐνῶ ἐν πράγματι ἐτέθητε ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς παραστάσεως, ἡ ὁποία δι' ὑμᾶς ἔγινεν ἡ ἀσπίς τοῦ Ἡρακλέους, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐκρύφθητε, ἵνα διασώσητε δῆθεν ἀθικτὰ τὰ κυριαρχικά μας δίκαια.

Ὅτε δὲ ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἡ Ἀνασσα τῆς Ἀγγλίας ἐγνωμάτευσε κατὰ τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν ζητήματος, ἀποποιουμένη νὰ τὸ διαβιβάσῃ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις, ἐτοιμάζουσα μὲ τοιαῦτα προεισόδια καὶ διαθέτουσα ἐναντίον μας τὸν διπλωματικὸν Κόσμον, πρὸς τὸν ὁποῖον οὕτω πως ἀνήγγελε τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Εὐρωπαϊζομένου Ἑπτανησιακοῦ ζητήματος, τότε οἱ Κ. Συντάκται «ὡς φρουροὶ ἄγρυπνοι τῶν ῥιζοσπαστικῶν ἰδεῶν καὶ ὁποῦ δὲν ξιπάζονται ὑπὸ «οὐδεμιᾶς προτάσεως... ὁποῦ δὲ ἡ πρὸς καὶ «ἀνπροέρχεται ἡ ὥθησις» διετήρησαν παρ' ἐλπίδα νεκρικὴν καὶ ἐντάφιον σιωπὴν. Ἄν ῥιζοσπάζεται οἱ Κύριοι οὗτοι; Ὁ ῥιζοσπάστης δὲν καθεύδει, ἐνῶ βλέπει τὴν αὐθαίρετον πολιτικὴν τοῦ ξένου, νὰ ἀναιρῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀσθενεστέρου, τὰς ἐθνοσωτηρίους ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἡ πολιτικὴ αὕτη ὑποστήριζει εἰς

ἄλλους λαούς. Δὲν καθεύδει ὁ Ῥιζοσπάστης, ἐνῶ βλέπει τὸν ξένον πατοῦντα τὸν τράχηλον τοῦ ἄλλοτε εὐδαίμονος καὶ τώρα καταβεβλημένου Ἑπτανησίου, ὑπὸ τὸ βάρος πεντήκοντα ἐτῶν παρατεινομένης δυναστείας, ἵνα ὑποστηρίξῃ χάριν ἀγγλικῶν συμφερόντων τὰ τετριμμένα λείψανα τῶν Συνθηκῶν τῶν 1815, τὰ ὁποῖα ὁσημέραι καταπίπτουσι διὰ τῆς νίκης τῶν μεγάλων ἰδεῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἀναγεννῶνται οἱ λαοί. Τί ἀντετάξατε τότε, Κύριοι, εἰς τὴν αὐτοδικίαν τῆς Ἀνάσσης; Καίτοι ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἀνίσχυρος ἀπέναντι τοῦ Δικαίου, καὶ τῆς ἱερότητος τοῦ Ἑπτανησιακοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἀνακτᾷ καθημέραν περισσοτέραν ἰσχὺν, καὶ διαφωτίζεται διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τῶν ἐλευθερωμένων λαῶν, μὴ δυνάμενον νὰ σθεσθῇ εἰς κἀνὲν φύσημα τῆς δυναστείας, μ' ὅλον τοῦτο ὑμεῖς Κύριοι, διὰ τῆς σιωπῆς σας κατεδείξατε ὅτι ὑποκώφως συνεμερίσθητε τὴν αὐτοδικίαν τῆς Ἀνάσσης. Τί δὲ διεδραματίζετο τότε παρ' ἡμῖν; Ἐνῶ ἡ Ἑπτάνησος εἶχε προσηλωμένον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Βουλῆς, θεωροῦσα αὐτὴν ὡς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ Ἐθνικοῦ ζητήματος, αἶφνης ρίπτεται τὸ παραπέτασμα, καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐκείνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ Ἐθνικὸν ζήτημα εἶχεν ἀντηχήσει, ὡς Πάτριος ὕμνος, ἐκ παντὸς στόματος καὶ πάσης γωνίας ἐξερχόμενος, κάμνει ἔφοδον τὸ περὶ Προέδρου τῆς Γερουσίας πολυθρόλλητον ζήτημα περὶ ἐναρκτηρίων λόγων. Ὁ δὲ τόπος, ὅστις διὰ τῶν ζωηροτέρων πόθων του περιέμενε νὰ ἰδῇ νέαν ἠθικὴν πάλιν περὶ τοῦ Εὐρωπαϊσθέντος Ἐθνικοῦ ζητήματος, θορυ-

βεῖται—καὶ ὠχριάζων καὶ σκυθρωπὸς, ἀνοίγει ἐκθάμβος τὰς ἀκοάς του, εἰς τὸ πολύκροτον ζήτημα τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας. Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἦτον μικρὸν διὰ τὰς περιστάσεις, ἵνα ἀπὸ σκοποῦ ἐπασχολήσῃ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον μέχρι ὑπερβολῆς κατεγοήτευσαν αἱ σχοινοτενεῖς καὶ πολυήμεραι συζητήσεις τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἐφημεριδογραφίας, τῶν ὁποίων ὁ εὐγλωττος λόγος, ὡς ἀπέραντος καὶ ἀκύμαντος θάλασσα, ἐπλημμύρησε καὶ κατέπνιξε τὸ ἐν τῇ Βουλῇ ἐκκρεμές Ἐθνικὸν ζήτημα, χάριν νοσταλγίας τινὸς εἰς τὰ μεταρρυθμιστικὰ καὶ συνταγματικὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἐπαρρυσιάζοντο δι' ἄλλων μορφῶν, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης σκηνῆς, ἐνθα κατεψηφίζοντο καὶ ἀπέβλησκον αἱ ὑπὸ τοῦ Γλάδστωνος προταθεῖσαι μεταρρυθμίσεις. Ἐκ τούτων ὅλων προκύπτει, ὅτι οὐδεμίαν πρότασιν ποτὲ ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ ζητήματος ἠτύχησατε νὰ προσάξητε—ὅτι ἂν συνεμορφώθητε μετὰ τῆς Βουλῆς ἐν τῇ διακηρύξει τῶν 15 Ἰαννουαρίου, τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο γεγονός ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ῥιζοσπαστισμὸς ὑμῶν ἦτον ἐπιβεβλημένος ἐκ τοῦ χειμάρρου τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ δὲ ψῆφος καὶ ὁ λόγος σας ἐν τῇ περιπτώσει ἐκείνῃ, ἦτον μικρά τις ἡχὼ τῆς μυριοφώνου κραυγῆς τῆς Ἑπτανήσου, ἦτον μικρὸς σπινθὴρ τῆς μεγάλης λάμπεως τοῦ Ἐθνικοῦ αἰσθήματος. Οὐδὲν ἔργον ἐν τῇ Βουλῇ καταδεικνύει ὅτι ἔγινε ποτὲ ἐκ μέρους σας, τὸ ὁποῖον νὰ ἦτον γέννημα αὐθορμητοῦ καὶ διαπύρου πατριωτισμοῦ, ὁ ὁποῖος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀρχῶν του ὑψοῖ τὴν σημαίαν του καὶ δὲν τὴν ὑποκλίνει εἰς τὰς πνοὰς καὶ ἀξιώσεις μικρολόγου ἐγωΐσμου,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

παραγκωνίζοντος τὰ πάτρια, χάριν προσωπικῆς ματαιοδοξίας. Ἐνεκα ταύτης ἐναυάγησαν ἐκ μέρους σας αἱ Ἐθνικαὶ προτάσεις μου. Ὁ προσωπικὸς κατ' ἐμοῦ χλευασμός σας, καὶ ἡ πλοκὴ ἐκείνη τῶν ἐξυλακτισμῶν καὶ γελοίων ἐρωταποκρίσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ κατάφορὰ πρὸς το ἀσθενὲς τῶν δυνάμεών μου, διηρέθιζε καὶ ἐξήπτε τὰ πάθη σας κατὰ τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ συμπολίτου σας—οὐδὲν ἄλλο παρίστανον εἰμὶ τὴν συνήθη ὑπεκφυγὴν σας ἐπὶ τῶν Ἐθνικῶν ζητημάτων. Ἡ δὲ πρὸς ἐμὲ αὕτη συμπεριφορὰ σας, τρανῶς ὁμολογεῖ, ὅτι καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ τόπου σας ἐλησμονήσατε, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου περιφρονήσατε καὶ τὸ κόσμιον καὶ εὐπρεπὲς τῆς Βουλευτικῆς εὐπροσηγορίας ἐποδοπατήσατε. Διὰ τοιούτων ἔργων δὲν διαπρέπει ὁ πατριωτισμός, ὅστις ἔχει ἐνώπιόν του ἀπέραντον στάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ διαπρέψῃ, χωρὶς νὰ καταβιβάζεται εἰς ἐπιβουλὰς καὶ ὕβρεις, ἐξεγείρων πάθη, καὶ σπέρνων τὸ φαρμακερὸν ἄλας τῆς πικρίας, ἵνα καταστήσῃ ἀκάρπους τὰς ἀρετάς, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Ῥιζοσπαστισμός, φύσει ὑπάρχει προσφιλὴς εἰς τοὺς φίλους τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐπίφοβος εἰς τὸν ξένον. Ῥίψατε τὸ βλέμμα γύρωθεν ἡμῶν καὶ μακρὰν ἡμῶν, διὰ νὰ πεισθῇτε ὅτι, αἱ μεμψιμοιρίαι, αἱ φατριαστικαὶ ἐκδικήσεις καὶ οἱ ἀμοιβαῖοι διαπληκτισμοί, ὑπάρχουσι πλέον εἰς ἀναχρονισμὸν μετὰ τοῦ Κόσμου. καὶ ὅτι μόνον καὶ μόνον περίξ ὑμῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν σας ἀντηχοῦσιν, ὡς ἀντηχεῖ ἐπὶ τῶν μνημάτων, τὸ λισγάριον τοῦ νεκροθάπτου, τὸ ὁποῖον ἀκούεται ἐν ὥρᾳ ἐπιδημιῶν καὶ ἀνατρεφῶν νόσου, ἀναδίδων

εἰς τὸν ἀντίλαλον τῆς ἐρήμου, τὸν κρότον τοῦ νεκρικοῦ ὄργάνου.

Τέλος ἡ διαμαρτύρησίς μου ἐν εἶδει ἐπιστολῆς, ἐξοικονίζει τὴν παράλυσιν τῆς Βουλῆς περὶ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας, καὶ τὴν ἀπέναντι αὐτῆς ἀμήχανον θέσιν τοῦ ἀντιπροσώπου. Ἐβλεπα βαθεῖα λήθην νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ προσαχθέντα δύο ἐγγράφου μου παραγκωνισθέντα καὶ λησμονηθέντα· τὴν δὲ ἀφωνίαν καὶ ραθυμίαν τῶν Κυρίων τούτων περὶ ἐθνικῶν ζητημάτων, νὰ κορυφωθῇ τοσοῦτον, ὥστε ἐπὶ τῆς Βουλευτικῆς πλάστιγγος οἱ ἀριθμοί,—τὰ ποσά—αἱ μονάδες—οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἀντιμίσθια, νὰ ἀντισταθμίζωσι τὸ Ἐθνικὸν ζήτημα, τοῦ ὁποίου ἐκλείοντο αἱ θύραι προχωροῦσης τῆς Βουλῆς εἰς τὸ τέλος τῆς.—Ὅστις Κύριοι, ἐνδιαφέρεται περὶ τῶν Πατρίων δὲν εἶναι ἀνόητος καὶ γελοῖος, κατὰ τὰς χαριτολογίας τῆς Ἐφημερίδος σας· ἀπόδειξιν δὲ περὶ τούτου ἔχω, ὅτι δὲν ἀπέκαμα, ἀπέναντι τῆς πλημμύρας τῶν ὕβρεων, ἐπιμένων εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Ἐθνικοῦ ἐγγράφου μου. Ἐγνώριζα ὅτι τοῦτο διευθυνόμενον πρὸς τὴν Εὐρώπην, καθίστατο πλέον ἀναρμόδιον, ἔνεκα τῆς μορφῆς του, νὰ ἐπασχολῇ τὴν Βουλὴν περὶ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον, καίτοι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς συνόδου, ἐβάδιζεν εἰς τὴν συγκρότησίν του, ἐφαίνετο πλέον ἀπίθανον νὰ συνέλθῃ διὰ τὰς τυχαίας μεταβολὰς τῶν πραγμάτων αἵτινες τὸ οὐδετέρωσαν. Ἐπιμένων ὅθεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἐγγράφου μου, δὲν εἶχα τὴν γελοῖαν ἀξίωσιν νὰ ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ ἡμῶν Συνέδριον ἀνύπαρκτον· ἀλλὰ γλυκυτάτη καὶ ἐνδόμυχος πεποιθήσις με ἐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ζωογονεί—ήτις μόνον περί τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας τῆς Συνόδου με ἐγκατέλειψεν — ὅτι ἡ Βουλὴ ἐμέλλε νὰ συζητήσῃ τὸ ἔγγραφόν μου, ἀκατάλληλον μὲν ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσίν του πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀπ' εὐθείας δὲπραγματευόμενον τὸ Ἑπτανησιακὸν ζήτημα. Διέτρεφα τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ ὠθησίς μου εἰς τὸ ζωτικώτερον τῆς Ἑπτανήσου ζήτημα, θέλει εὔρει θερμὴν τὴν καρδίαν, πρόθυμα καὶ φαιδρὰ τὰ χεῖλη, ἵνα κάλλιον ἐμοῦ ὑποστηρίξωσι τοῦτο, ἐνῶ ἐν πράγματι ὁ διίσχυρισμός μου περί τοῦ ἔγγραφου μου, ἀπέβλεπεν ἵνα δοθῇ νύξιν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἀνοιχθῇ ὅπωςδῆποτε ὁδὸς εἰς τὸ λακτιζόμενον Ἑθνικὸν ζήτημα.—

Ἀνασκευάσας μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀποδιδομένας εἰς ἐμέ ἐλλείψεις τῆς Βουλευτικῆς μου πορείας, περαίνων τὸν λόγον μου, ἀποκρούων καὶ διαψεύδων διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου, τὴν ἀνυπόστατον καὶ ἐπίβουλον συκοφαντίαν, τὴν ὁποίαν μοῦ προσάπτει, ὡς κορωνίδα τῶν ψευδολογιῶν του, τὸ φυλλάδιον τοῦ Κ. Αἰσγαρά» ὅτι ἐγὼ ἐδήλωσα ἐπισήμως κατὰ τὴν ἑκτακτον Σύνοδον τῆς Βουλῆς, ὅτι δὲν ἀνήκω πλέον εἰς τὴν ἄκραν ἄριστεράν, ἥγουν εἰς τοὺς ῥιζοσπάστας». Ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν τῆς Ἑπτανήσου, τοῦ ἀμερολήπτου ἀκροατηρίου τῆς Βουλῆς, καὶ τῶν Δημοσιογράφων τῆς Ἑπτανήσου, ἵνα ἀποφανθῶσιν, ἂν ποτὲ ἐγὼ ἔκαμα τοιαύτην δήλωσιν, καὶ ἂν ἀπήτησα νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά. Μάλιστα πολλάκις εἶπον» ὅτι, καί τοι ἀνή-

κων εἰς τὴν ἄκραν ἄριστεράν, δὲν παραδέχομαι γνώμας τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ, μὴ συναδούσας με τὰς ῥιζοσπαστικὰς ἀρχάς μου. Ἐπικαλοῦμαι δὲ καὶ αὐτὴν τὴν φωνὴν τοῦ Ἰονίου, ἡ ὁποία μ' ὄλον ὅτι ἐπανειλημμένως ἐξέμεσε τόσα ἐναντίον μου, ποτὲ δὲν ἐμνημόνευσε τὸ νεογάλευτον τοῦτο ἐπιχείρημα τῆς συκοφαντίας, τὸ ὁποῖον ἄλλως ἀναιρεῖται ἀπὸ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Βουλῇ προσαχθεῖσαν δῆλωσιν, πρὶν τῆς συζητήσεως τῶν μεταρρυθμίσεων ἐπὶ Γλάδστωνος, τὴν ὁποίαν δῆλωσιν ἐπέμεινα νὰ μοῦ καταχωρήσωσιν εἰς τὰ πρακτικά τῆς Βουλῆς εἰς τὰ ὁποῖα μοῦ ἤρνουντο τὴν καταχώρησίν της. Ἰδοὺ αὕτη «Συνεπῆς με τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον εἰς τὴν Δεκάτην Βουλὴν—συνεπῆς με τὴν ἐντολήν τὴν ὁποίαν ἔλαβον εἰς τὴν Ἐνδεκάτην—συνεπῆς με ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπα τοῦ Κ. Γλάδστωνος—συνεπῆς με τὴν ἀρχήν μου καὶ με τὴν πορείαν μου, διαδηλῶ ὅτι δὲν θέλει ἁλᾶθω μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τῶν «καθεκάστων τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ θέλει καταψηφίσω τὸ σύνολον αὐτῶν.»

Ἀπαντήσας Κύριοι, εἰς τὰς ἐναντίον μου ἐπανειλημμένας ἐπιθέσεις σας, διὰ συζητήσεως κοσμίας καὶ εὐπρεποῦς, ἀναγγέλλω εἰς ὑμᾶς ὅτι, ἐπειδὴ ἔχετε ἀνά χειρας τὸν τύπον, νομίζετε, ὅτι σᾶς ἐπιτρέπεται νὰ καταχρᾶσθε τοῦ ὑψηλοῦ τούτου δώρου τοῦ πολιτισμοῦ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ἐγὼ δὲ ὅστις οὔτε τύπον ἔχω, οὔτε δημοσιογραφικὰ ὄργανα ἀνὰ χεῖρας, ἀναφέρομαι εἰς τὴν ἀδέκαστον συνείδησιν τῆς κοινωνίας, διακηρύττων ὅτι ἅπαξ καὶ διὰ παντός ἀπαντήσας εἰς τὰς λοιδωρίας, καὶ ἀγασκευάσας τὰ ψεύδη, δὲν θέλω πλέον ποτὲ καταδεχθῆναι κατέλθω εἰς πάλιν, ὑλικῶς μὲν ἄνισον, ἠθικῶς δὲ ὑπερτέραν.

Ἐν Ζακύνθῳ, 25 Ἰουνίου 1860. Ἀνατολικῷ ἔτει.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΧΩΜΗΣ

Βουλευτής.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

